

Participatieplan

Visie Sociaal Domein

Inleiding en doel van de participatie

Inwoner- en overheidsparticipatie binnen het sociaal domein van Midden-Drenthe is geen formele stap achteraf, maar een essentiële voorwaarde om samen verder te komen. De Visie Sociaal Domein vraagt om een beweging waarin we anders gaan denken en doen. Dat ontstaat niet vanuit het gemeentehuis in Beilen, maar groeit in de haarvaten van onze 22 dorpen. Door het samen te doen.

Met de visie hebben we maatschappelijke effecten geformuleerd. Deze effecten geven richting aan de beweging die we samen willen maken.

Het doel van dit participatieplan is om de veranderdoelen voor de komende periode op te stellen, te verrijken en te verankeren. Door hieraan te werken, bouwen we stap voor stap aan de maatschappelijke effecten die we voor ogen hebben.

We betrekken inwoners, vrijwilligers, partners en professionals om:

- te kijken of we de juiste richting kiezen,
- commitment te organiseren op de beweging die nodig is,
- en ideeën en aandachtspunten op te halen voor de verdere uitwerking.

We voeren het gesprek dus niet over beleidsteksten, maar over de praktijk: hoe geven we 'samen doen' en naberschap in de dorpen concreet vorm? En wat vraagt dat van inwoners, partners én gemeente?

De inbreng die we ophalen gebruiken we als basis voor de nota sociaal domein en de uitvoeringsplannen die we komende periode verder ontwikkelen. Zo zorgen we ervoor dat die plannen aansluiten bij wat er leeft en werkt in onze dorpen en dat we de volgende stap ook echt samen zetten.

Participatiekaders en de 'participatieladder'

Om valse verwachtingen en participatie-moeheid te voorkomen, stellen we vooraf de democratische spelregels en kaders helder vast.

De harde kaders (wat staat vast?)

- **De visie:** De strategische koers en de verschuiving van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat' is in januari 2026 door de gemeenteraad vastgesteld. De hoofdlijnen staan vast.
- **De financiën:** De macrobudgetten en de noodzaak om het sociaal domein financieel houdbaar te houden (met het oog op de ravijnjaren) zijn onomstotelijk.

De participatieruimte (waar is invloed op?)

- **De lokale invulling:** Hoe richten we de sociale basis per dorp in? Wat heeft Smilde nodig dat in Westerbork misschien al lokaal geregeld is?
- **De samenwerking:** Welke rol pakken verenigingen, dorpshuizen en wijkteams, en welk mandaat of welke ondersteuning hebben zij daarvoor nodig van de gemeente?
- **De verandering:** Welke trends en ontwikkelingen zien we in onze gemeente? Wat moeten er veranderen om dichterbij de gewenste situatie te komen?
- **De acties:** Wat kunnen we doen om de transformatiedoelen te bereiken?

Inzet op de participatieladder

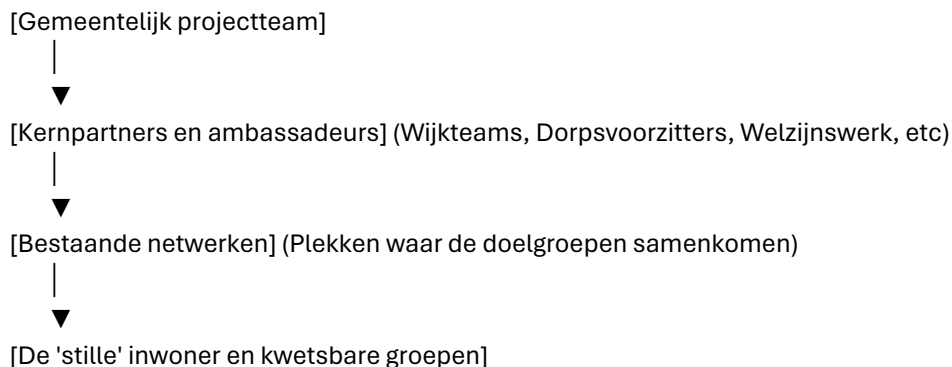
Geclusterde stakeholder	Niveau op de ladder	Bestuurlijke onderbouwing
Spoor A: Inwoners en dorpsnetwerken	Raadplegen en adviseren	We informeren hen niet alleen, maar <i>raadplegen</i> hen over de lokale knelpunten. Hun adviezen over de leefbaarheid en de inrichting van de sociale basis wegen zwaar in de uitvoeringsplannen.
Spoor A: Zorgbehoevende groepen (Minima, Ouderen, ASD)	Adviseren	Deze groepen testen de sociale rechtvaardigheid van de visie. De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) en het klantenpanel hebben een formele, <i>adviserende</i> rol om te toetsen of het vangnet sluitend blijft.
Spoor A: Jeugd en verenigingen	Raadplegen	We halen via bestaande raden en sozen op wat de jeugd nodig heeft om gezond op te groeien en hoe we sport/cultuur kunnen faciliteren.
Spoor B: Professionele partners en wijkteams	Adviseren	Professionele partners en wijkteams spelen een cruciale rol in het realiseren van de visie op het sociaal domein. Vanuit hun dagelijkse praktijkervaring <i>adviseren</i> zij over wat werkt aan de voordeur.
Spoor C: ambtelijke organisatie	Coproduceren en adviseren	De ambtelijke organisatie speelt een cruciale rol in het vertalen van de visie naar uitvoerbare en samenhangende werkwijzen. Medewerkers brengen praktijkkennis in over wat werkt en waar knelpunten zitten in de uitvoering. We moeten hen actief betrekken om de veranderdoelen te toetsen op haalbaarheid en uitvoerbaarheid, en om mee te denken over richtinggevende keuzes voor de uitvoeringsplannen. Zo zorgen we dat de beweging realistisch is en aansluit bij het dagelijks werk.

Spoor C: raads- en commissieleden	Raadplegen en kaderstellen	Raads- en commissieleden hebben een kaderstellende en controlerende rol. In deze fase betrekken we hen om de veranderdoelen te bespreken, aan te scherpen en draagvlak te versterken.
--	-----------------------------------	---

Participatiestrategie

In Midden-Drenthe werkt een centrale, formele inspraakavond op het gemeentehuis averechts. Dat trekt enkel de 'bekende insprekers' en vergroot de afstand. Onze participatiestrategie kiest voor de methode van onderop. We sluiten aan bij de nuchtere Drentse mentaliteit door participatie dichtbij, laagdrempelig en herkenbaar te maken.

We gebruiken de aanpak uit het communicatieplan als vliegwiel:

Door éérs de wijkteams, het Dorpenoverleg en partners als Welzijnswerk en Humanitas intensief mee te nemen, worden zij mede-eigenaar van de opgave. Zij spreken de taal van het dorp. Als een dorpsvoorzitter of een vertrouwde kracht van het wijkteam aan de keukentafel of in het dorpshuis het gesprek opent over "hoe we het hier met elkaar gaan doen", landt dit organisch en veilig. Zo bereiken we ook de 'stille' inwoners die we op klassieke avonden niet zo snel zien.

Inclusieve participatiemethoden

Om te zorgen dat *iedereen* kan meepraten, stemmen we de werkvormen specifiek af op de leefwereld van de doelgroepen. We bannen ambtelijk jargon en dikke beleidsnota's uit de participatiesessies.

- **Een praatplaat als vliegwiel:** Tijdens de participatiesessies gebruiken we een visuele praatplaat. Deze plaat laat in één oogopslag de transitie zien van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. Dit stimuleert het gesprek: "*Wat kunt u zelf, wat doet het dorp, en waar moet de gemeente echt bijspringen?*"
- **Pop-up participatie en keukentafelgesprekken:** Voor ouderen, mantelzorgers en de laaggeletterdengroep sluiten we aan bij bestaande plekken waar zij samenkomen. De drempel is laag: gratis koffie, thee en koek. We luisteren naar hun persoonlijke verhalen en toetsen daar de helderheid van het vangnet.

- **Interactieve stellingen:** We zoeken jongeren op de plekken waar zij samenkomen, bijvoorbeeld scholen en de jeugdsoos. Geen saaie presentaties, maar korte, prikkelende stellingen op een digitaal scherm of via een stelsysteem op hun telefoon over gezond opgroeien en de rol van vrijwilligers.
- **Thematafels op het interactieve plein:** Tijdens de centrale ontvangst-bijeenkomsten in Smilde en Westerbork (Fase 3) breken we met de traditionele zaalopstelling. We richten een marktplaats in met thematische tafels (Meedoen, Samenleven, Gezondheid, Opgroeien). Inwoners kunnen hier informeel binnenlopen, hun vragen stellen en direct hun concrete feedback achterlaten.

Participatie-draaiboek

Dit draaiboek sluit aan op de tijdslijn van het communicatieplan. Juli is gereserveerd voor de interne voorbereiding en het toerusten van de sleutelfiguren/ambassadeurs. Vanaf augustus starten we extern.

Fase 3: : Echt in gesprek (September – December)

De actieve dialoofase: opzoeken (bezoek) en uitnodigen (ontvang).

Wanneer	Participatie-activiteit / Werkvorm	Doelgroep	Wat halen we op?	Low-budget organisatie
Sept - Okt	Pijler 1: De bezoek-aanpak	Ouderen, minima, mantelzorgers, actieve dorpsbewoners, jeugd.	Concrete lokale initiatieven en zorgen over de bereikbaarheid van de zorg; input voor maatwerk per dorp.	Projectleden en wijkteams schuiven fysiek aan bij bestaande structuren.
Okt - Nov	Pijler 1: Partner-sessies	Maatschappelijke partners (GGD, Humanitas, Welzijnswerk, LEA, etc)	Concrete vertaling van de ER-doelen en (nieuwe) gezamenlijke afspraken.	Sessies op locatie bij de partners zelf (geen zaalhuur).

Nov-Dec	Pijler 2: De ontvang-aanpak	Alle inwoners van Midden-Drenthe.	Feedback en reacties op de visie/doelen; toetsing van het draagvlak.	Inzet budget: Zaalhuur (€ 1.500,-), Werkmaterialen plein (€ 1.000,-), Beachvlaggen/Posters (€ 1.500,-). Wethouder opent.
----------------	------------------------------------	-----------------------------------	--	--

Verwachtingsmanagement en terugkoppeling

Een van de grootste risico's bij participatie is het zwarte gat: inwoners leveren enthousiast input en horen vervolgens niets meer. Dit schaadt het vertrouwen in de gemeente direct. We richten daarom een strakke, transparante feedbackloop in:

1. **De terugkoppeling:** Na elke bijeenkomst en elke pijler bundelt het projectteam de opgehaalde reacties, zorgen en ideeën. Deze worden gecategoriseerd op thema (Meedoen, Samenleven, Gezondheid, Opgroeien).
2. **Het 'dit-hebben-we-met-uw-input-gedaan'-verslag:** In december/januari koppelen we de resultaten integraal terug via:
 - Een helder, visueel overzicht op de centrale landingspagina.
 - Een speciale paginagrote publicatie in de Krant van Midden-Drenthe.
 - Een update in de digitale nieuwsbrief en korte terugblikken op social media.
3. **Bestuurlijke borging:** De definitieve participatie-oogst wordt als formele bijlage meegezonden naar de gemeenteraad. Hiermee laten we de raad en de ASD zien hoe de visie leeft in de dorpen en hoe de samenleving de uitvoering gaat vormgeven.

Randvoorwaarden en budget

Om te zorgen dat dit plan niet strandt in goede bedoelingen, gelden de volgende randvoorwaarden:

- **Aanwezigheid:** Projectleiders en/of beleidsambtenaren moeten fysiek aanwezig zijn bij de dorpsgesprekken in het najaar. Zij moeten de signalen zelf horen; communicatie is de facilitator, niet de eigenaar van de inhoud.
- **Zichtbaar bestuur:** De wethouder Sociaal Domein is de politieke drager van het 'eerlijke verhaal'. De wethouder opent de centrale avonden in november persoonlijk en is aanspreekbaar op de gemaakte keuzes.
- **Sluitende budgettaire koppeling:** Dit participatieplan maakt integraal gebruik van de posten uit het communicatiebudget van **€ 16.450,-**. Omdat we de contentproductie en de teksten (zoveel mogelijk) in-house opvangen, zetten we het budget maximaal in aan de voorkant van de participatie:

[Totale investeringsruimte: € 16.450,-]

- └─ Gastvrijheid en toegankelijkheid (koffie/thee) : € 2.700,-
- └─ Nabijheid en inloop (zaalhuur) : € 1.500,-
- └─ Dialoog en facilitatie (inrichting centrale avonden) : € 1.000,-
- └─ Zichtbaarheid in de regio (beachvlaggen/posters) : € 1.500,-

(De overige posten voor ontwerp, video's, social ads en de risicobuffer ondersteunen de werving en terugkoppeling van dit participatieproces, zoals gespecificeerd in het communicatieplan).

Door deze intensieve, maar nuchtere aanpak laten we zien dat we de transitie in het sociaal domein niet over de schutting gooien, maar dat we samen met de inwoners bouwen aan een **houdbaar en sociaal Midden-Drenthe**.